

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă,
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparate

Revista apare regulat la 1. și 15. a fiecărei luni afară de lunile de vacanțe Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru Instituții și Autorități 500 Lei pe 1 an
Advocați 400 Lei pe 1 an
Magistrați 300 Lei pe 1 an
Un număr simplu 20 Lei
Un număr dublu 30 Lei
Un număr vechi 35 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamente și orice cereri de adfje. Telefon 630

S U M A R U L

1. Câteva precizări de V. M. D.
2. Trebuie prelungită locașunea chirie-șilor? de Dr. H. Pálmai
advocat din Oradea
3. Raporturile căsătoriilor referitor la avere de Dr. N. Turla
advocat
4. Jurisprudențe stabilite de instanțele jud. din Ardeal și Curtea de Casație
5. Material de unificare de Dr. V. Boldur
Președinte onor. Curtea de Apel Cernăuți
6. Regulamentul Portăreilor
7. Bibliografie — Informațiuni

Câteva precizări

Sunt obligat — și eu — să mă ocup de cuprinsul articolului „Infelesul art. 45 pr. pen. română” pe care dl președinte Mănescu l-a publicat în nr. 13 dela 1 Iulie ca articol de fond în „Ardealul Juridic”.

S'au afirmat în acel articol lucruri cari credem că nu pot rămâne neprecizate.

Procurorul n'are nevoie de-a i-se confirma de către judele instructor, încheerile prin care clasează afacerile penale cercetate de dânsul personal sau de către alți ofițeri de poliție judiciară. Nu aceasta era chestiunea dedusă în fața Camerei de acuzare a Curții de Apel Timișoara, soluția căreia a format obiectul articolului dlui Mănescu. Dl consilier de Curte Aslan a arătat „confuzia” în răspunsul precizare din Ardealul Juridic nr. 14 dela 1 August 1926 și mă refer la acesta.

Când dl Mănescu face deosebirea între urmărire și instrucțiune, atribuind pe cea dintâi numai procurorului și pe cea de a doua numai judecătorului de instrucție, uită că pr. penală prin cap. III și V, la cari se referă în mai multe locuri, amestecă, confundă aceste roluri; art. 21 „descoperirea și urmărirea”; art. 56 „judele instructor poate face toate

actele atribuite procurorului conform regulelor dela cap. III; art. 58 „judele instructor nu va procedea la nici o instrucție sau urmărire” etc.

Asta înseamnă că procurorul ia un loc cu judele instructor și lucrând mână în mână exercită deopotrivă urmărirea publică contra infractorilor, oricât aceasta ar porni dela parchet și din inițiativa lui. După cazuri contra celui urmărit se face instrucție, care poate fi sumară în cauze mici — făcută numai de procuror; sau temeinică executată de judele instructor în afaceri mari. În orice caz ordonanța definitivă a judeului instructor se încheie cu declarația magistratului „că sunt indicii de culpabilitate, cari motivează deschiderea acțiunii publice sau că „este loc de urmărire publică”.

Or, dacă așa stau lucrurile teoreticește, e de neînțeles ca un judecător de instrucție, care ca reprezentant al justiției penale are acelaș interes ca și procurorul la reprimarea infracțiunilor, să refuze a-l seconda pentru un motiv imaginar formal — ca acela din speșă bunăoară — pentru că n'a fost sesizat prin rechizitor introductiv, etc. Credem ferm că numai în complectul acord între parchet și instructor rezidă țaria justiției represive. Practica a evidențiat, că la parchetele unde ambiții nepermise și deghizate sub fel și chip de chestii procedurale, mai mult deduse decât soluționate, a făcut din judele instructor controlorul teoretic și personal al procurorului și vice-versa, în loc ca acești doi magistrați să vază numai interesul public, represiunea a suferit, afacerile penale în curs și-au prelungit inutil soluțiunea în detrimentul siguranței publice.

Înțeleg ca judele instructor, să nu înceapă instruirea unei afaceri fără concluziunile parchetului, fie prin simplă adresă fie sub numele de rechizitor introductiv. Dar ca atunci când procurorul într'o afacere trecută prin instrucție — fie numai pentru cercetări, — în loc

să facă mai puțin „o încheiere motivată de clasare“, face mai mult „un rechizitor definitiv de clasare“, iar judele instructor să refuze a-și da ordonanța definitivă, sub cutare or cutare motiv teoreticește dubios, lungind soluționarea afacerii — aceasta este de neînțeles, când un astfel de procedeu nu reeșă de nicăeri din textul sau spiritul procedurii penale române.

Venind vorba de rechizitor, dl Mănescu în articolul dsale îmi face cinstea de a nu împărtăși părerea mea că *rechizitorul* este un mijloc de *sesizare*, o concluzie, pe care un membru al parchetului o pune, scrisă sau verbal înaintea judeului instructor, Camerei de acuzare sau înaintea instanței de judecată în cursul exercitării acțiunii publice: Adresa aceasta ca concluzie scrisă, pe care procurorul o adresează judeului instructor sau instanței de judecată, prin care le cere să procedă fie la facerea instrucției, fie la judecata afacerii poartă numele de *rechizitor introductiv* și prin modul acesta se vedește că instructorul a fost investit cu acțiunea publică, ca și instanța de judecată: *Rechizitoriul definitiv* este deasemenea o concluzie scrisă adresată de procuror judeului instructor. Este însă mai complect și făcut după terminarea tuturor cercetărilor și instrucției. În el se face istoricul afacerii penale, se evidențiază probele în concordanță cu textele penale, a căror aplicare se cere și tinde la a convinge pe judecătorul de instrucție, că în speța penală este sau nu este loc de a se deschide contra infractorului acțiunea publică.

În nici un caz nu putem împărtăși părerea dlui Mănescu, că *rechizitoriul* ar fi un fel de *hotărâre*, *sentință* sau *deciziune* pentru simplul motiv, că procurorul nu este *judecător* când pune în mișcare acțiunea publică; el nu face nici un fel de operă de judecător — cum crede dl președinte Mănescu —, el bănuiește, crede numai că agentul pe care-l cercetează ar putea fi vinovat. Această chestiune a fost de altfel precizată și de dl consilier Aslan.

Țin numai să adaug că, deoarece pr. p. română nu amintește decât sub câteva articole cuvântul doar de *rechizitor* (Art. 52, 61, 67, 83 și 128) fără a-l defini, înțelesul i-a fost scos din ansamblul textelor de lege amintite și este sinonim cu concluziune. Textele penale române (art. 88—127) modificate în 1902 ca mai noi, nici nu întrebunțează alt cuvânt decât concluziunile (în loc de *rechizitorul*) procurorului.

Acel care cel dintâi explică accepțiunea cuvântului *rechizitor* este profesorul Tanoviceanu într'o *notă* la o sentința penală a trib. Botoșani (publ. în *Curierul Judiciar* No. 21—915) unde fiind vorba de greșita anulare de către judecătoria de ocol a unui *rechizitor* al procurorului*), greșală îndreptată de tribunal, defunctul mare penalist român spune: *anularea rechizitorului este un lucru fără senz, fiindcă rechizitorul nu este o judecată, ori vr'un act de procedură supuse la certe forme, cum ar fi o cetație etc. spre a fi anulate etc.* Iar tribunalul care a desființat Cartea de judecată pe motivul, că numai datorită unei erori de drept a anulat *rechizitorul* procurorului lăsând nerezolvat faptul dedus în judecata sa, în corpul motivărei sentinței precizează astfel înțelesul cuvântului *rechizitor*: *o adresă sau cerere înaintată locului competent, prin care parchetul pune concluziuni pentru deschiderea acțiunii publice contra unui înculpat, în virtutea unor texte de lege anume arătate și cari la rândul lor, sunt sprijinite pe lucrări, constatări, procese verbale ce sunt alipite rechizitorului și cu care împreună formează baza judecății.* (Vezi pentru detalii *Pr. Pen. Rom. adnotată* pag. 52.)

Rămâne încă o chestiune foarte importantă atinsă de dl Mănescu și neclarificată în răspunsul dat de dl Consilier Aslan. Domnia-sa crede, că conform procedurii penale române, procurorul nu are drept să procedeze personal la cercetări, decât numai în caz de *flagrant delict*. În infracțiunile neflagrante fiind obligat să se adreseze ori judecătorului de instrucție, ori celorlalți ofițeri de poliție judiciară.

Cu alte vorbe, după dl Mănescu, dispozițiile art. 84 și următoarele din procedura penală maghiară, potrivit cărora procurorul nu putea instrumenta personal ci numai prin organele sale inferioare, sunt în vigoare?

Noi știam, că tocmai aceste dispoziții sunt obrogate și înlocuite cu dispozițiile procedurii penale române (Cap. III. art. 21 și următ.) conform cărora, procurorul fiind șeful poliției judiciare din circumscripția sa, are dreptul de a constata prin el însuși orice infracțiune la legile penale. Mai mult, aceasta a fost una dintre rațiunile principale pentru care s'a unificat atribuțiunile Ministerului public, față de

*) Eram procuror șef al parchetului Trib. Botoșani pe acea vreme și prin apelul nostru admis de Tribunal contra acelei cărți de judecată, am provocat această discuție cu lămuririle defunctului profesor Tanoviceanu, care într'o scrisoare ce-o păstrez mi-a admis punctul de vedere.

neexperiența și modul defectuos în care se fac cercetările de către personalul polițiilor, dupăcum reesă din expunerea de motive a legii de organizare judecătorească, parte pe care o și reproducem:

„Din preocuparea unei bune și unitare organizării judecătorești nu putea fi omisă organizarea Ministerului public și determinarea funcțiilor ofițerilor de poliție judiciară.

În această privință am constatat o deosebire profundă în exercitarea atribuțiilor membrilor parchetelor din vechiul Regat și ale acelor din Ardeal și Bucovina. Pe când membrii parchetelor din vechiul Regat au pe lângă calitatea de membri ai Ministerului public și pe aceea de agenți de poliție judiciară, cu dreptul de a constata infracțiunile; în provinciile alipite sus menționate ei nu au decât strict atribuțiile de membri ai Ministerului public. Din această cauză, procurorii din Ardeal și Bucovina nu au dreptul de a constata personal nici o infracțiune, chiar când s'ar comite în fața lor. Ei trebuie să se adreseze autorităților polițienești de a face constatările ce se impun.

Un atare sistem bazat pe principiul că procurorul, care e reprezentantul societății, nu poate fi agent de constatare și în același timp și agent de urmărire, cu drept de a pune în mișcare acțiunea publică, s'a dovedit a fi o cauză contributivă la slăbirea presiunii. În adevăr agenți poliției administrative nu au întotdeauna pregătirea necesară, ei nu pot ști cu precizie dacă anumite fapte comise întrunesc elementele unei infracțiuni penale, din care cauză cercetările în afacerile mai dificile sunt mai întotdeauna incomplete. De aceasta n'au a profita decât delicvenții.

Dacă la aceasta să adaugă corespondența continuă care trebuie să existe între parchet și poliție pentru facerea sau refacerea cercetărilor, se vede ușor cum toate constatările sunt întârziate și cum din această cauză probele dispar.

Cu totul altfel se petrec lucrurile cu celălalt sistem, în care un magistrat, cu pregătirea specială pe care o are procurorul, veghează, la menținerea ordinii sociale, cu dreptul de a interveni și de a ce personal cercetări și constatări.

Experiența de fiecare zi accentuează că în vechiul Regat, unde procurorul are și atribuțiunea de agent al poliției judiciare, fiind chiar șeful ei, acțiunea de apărare a societății este mai eficace, mai promptă decât aceea din teritoriile alipite.

Această împrejurare ne-a determinat a introduce texte precise prin care am dat și procurorilor din provinciile alipite atribuțiunea de agent al poliției judiciare“.

Credem că articolul 45 procedura penală română nu poate, nu trebuie înțeles în sensul că procurorul nu poate instrumenta personal decât numai în caz de flagrant delict, căci s'ar călca principiul formulat de legiuitor prin art. 21 „procurorii sunt însărcinați cu descoperirea și urmărirea tuturor delictelor și crimelor...“; dar că procurorul poate —

după cazuri — să însărcineze și pe judele instructor cu unele cercetări.

Așa a fost interpretat și aplicat totdeauna acest text de lege și nici nu e posibil ca în cazurile de infracțiuni neflagrante — cari sunt nenumerate și foarte multe de mică importanță — să se transmită totdeauna lucrările cabinetelor de instrucție.

Precizările de mai sus le-am făcut nu din gust de polemică și discuții fără valoare practică, dar pentruca să nu se strecoare bănueli și păreri eronate în mintea unora dintre magistrații-instructori și procurori din Ardeal, fără prea multă experiență, ce privește aplicarea procedurii penale române în cazuri concrete. În Ardeal unde noile reguli ale procedurii penale române nu sunt destul de înțelente, — repet, — avem încă nevoie de multe astfel de precizări.

V. M. D.

Material pentru unificarea legislativă — În jurul viitorului regim al chirilor — Păreri și discuțiuni *)

Trebuie prelungită locațiunea chiriașilor?

Este în strânsă legătură cu această întrebare și aceea, dacă trebuie, sau nu, liniștită starea sufletească, a atâtor milioane de cetățeni, dacă trebuie, sau nu, păstrată sănă-

*) Durata „Legii privilegiate la regimul excepțional al raporturilor dintre proprietari și chiriași“ din Martie 1924 este pe sfârșit (6 Mai 1927). Parlamentul ce se va întruni în Octombrie viitor va trebuie să dezbată și să voteze alta nouă sau s'o prelungască pe cea în vigoare.

Importanța pentru întreaga țară a modului de deslegare a acestei grele probleme sociale și de drept nu va scăpa nimenui. În deosebi în Ardeal chesțiunea e și mai delicată, dat fiind marele număr de funcționari publici ce ocupă locuinți rechiziționate și a funcționării în aceste părți ale țării, încă a Comisiunilor aditive mixte de rechiziții pentru dânsii.

În vederă străngerii a cât mai mult material de studiu — pe lângă cel jurisprudențial deja adunat — și de care Comisiunea chemată a elabora noul proiect de lege va avea nevoie.

Am găsit util să deschidem largi coloanele revistei noastre și să publicăm ori ce soi de articole, proiecte de lege, eventuale discuțiuni și propuneri în jurul acestei probleme.

Liniștirea publică, în strânsă legătură cu soluția de drept ce se așteaptă dela înțelepciunea legiferării, ne îndrituiesc a face apelul, pe cari-l adresăm astfel oamenilor de drept și mai călduros. Diversitatea de păreri, susținerile soluțiilor contrare cu argumente pro și contra bine exprimate etc. vor alcătui la un loc materialul ajutor, ce-l vom pune la dispoziția celor chemați să legifereze, usurându-le sarcina pentru binele nostru al tuturor. V. M. D.

tatea atâtor copii, pentruca generația viitoare să se desvolte capabilă de muncă, să devină o forță puternică?

Răspunsul proprietarilor de casă este, că prelungirea raporturilor de chirie ar însemna o catastrofă complectă, și dacă-i ascuți până la sfârșit, ai crede că prelungirea efectului legii chiriilor ar însemna pentru ei nimicirea lor totală. Iar față de acestea, chirișii au cuprins în rugăciunea lor zilnică și următoarea frază: „Ferește-ne Doamne de cel rău și de eliberarea locuințelor.”

Trebue să intervină legiuitorul și să facă dreptate.

Rezolvarea corectă este grea, fiindcă la proprietari ponderează dreptatea, iar la chirișii necesitatea.

Considerând însă că necesitatea abroagă legea, trebue să găsim soluția conform cu împrejurările date.

Pentru revizuirea legii chiriilor nu putem recurge la izvoare sireine, nu ne putem referi la exemple din străinătate. Situația noastră specială în ce privește chestiunea locuințelor atrage după sine necesitatea ca legislațiunea să pornească exclusiv din punctele noastre de vedere speciale. Nu putem lua în considerare dispozițiunile statelor vecine, atunci, când aceste state au adus cele mai largi sacrificii spre a prevedea pe cei lipsiți cu locuințele necesare. Pentru a nu mă duce departe, mă refer la situația din Viena, unde statul a clădit cu cheltuielile sale rânduri întregi de palate cu câte 400—500 locuințe; iar consiliul orașului a concurat, propriu zis cu Statul, pentru sanarea cât mai grabnică a mizeriei de locuințe. (In Wiener Illustrierte Zeitung se pot vedea cele mai frumoase rânduri de palate.)

Cehoslovacia a îmbrășat cu cel mai mare zel chestiunea edificărilor, iar pe lângă aceea că statul clădește el însuși, a dat posibilitatea procurării și transportării ieftine a materialului, prin amortizarea mică a împrumuturilor, mai departe acordă avantajii de impozit și altele.

Nici guvernele noastre n'au fost impasibile; au adus o lege care cuprinde dispoziții foarte salutare, însă durere, altceva nu s'a făcut, în urma căreia lipsa de locuințe nici azi nu e mai mică decât a fost la punerea în aplicare a legii actuale a chiriilor.

Majoritatea orașelor noastre mari se luptă încontinuu cu criza de bani; ca exemplu se poate aminti Oradea, unde nici canalizarea necesită de igiena publică, nici asfaltarea

străzilor, nici ținerea în bună stare a lor nu se poate executa, în urma căreia de multe ori se ivesc boli epidemice.

În orașul nostru, cu excepțiunea a 2—3 case cu etaj, numai la periferii se construiesc câteva case mai mici cu o singură locuință, astfel că nici nu poate fi vorba de edificări corespunzătoare scopului și împrejurărilor.

Dacă am începe să edificăm cu seriozitate și energie, trebuiesc ani dearândul, până ce va urma ameliorarea situației.

Statul și orașele au cheltuit milioane cu oficiile de locuință, iar dela public s'au încasat deasemenea milioane pentru diferite taxe și timbre. Dacă aceste officii au fost justificate timp scurt, prin sistarea lor la timp, mai potrivit era dacă s'ar fi impus o taxă moderată pentru participare la edificări, iar publicul orașului ar fi acceptat-o mai bucuros, decât sacrificiile aduse cu multe vexațiuni și redusa valoare practică a oficiilor de locuințe. Orașele percep diferite sume sub titlu de taxe, așa de exemplu în orașul nostru încă și dela advocați se încasează 600 Lei ca taxă de firme.

Oradea are cca 100.000 locuitori și dacă cei săraci ar fi fost impuși cu mai puțin, iar cei bogați cu mai mult, cu o medie de 200 Lei pe an, s'ar fi ajuns la 2 milioane Lei din care în fiecare an se putea construi câte un palat pentru închirieri.

În loc de o soluție practică, mințile au fost preocupate de discuții prin ziare, de silogisme teoretice, așa că dacă hârtia tipografică și literele, lacrimile vărsate ale celor lipsiți de locuință, ar putea fi frământate în material de construcție, desigur că azi n'ar mai fi chestiunea de locuință.

Tabloul situației actuale îl caracterizează în general supraîncărcarea locuințelor. Tatăl cu mai mulți copii este constrâns să fie tescuit într'o singură cameră, împreună cu ginerele și familia lui, ceea ce este de condamnat, nu numai din punct de vedere sanitar, dar și moral. Sunt oameni cari locuiesc în șuri, grajduri și cocini de porci. Dacă o casă ce amenință cu dărâmarea este evacuată, chirișii ajung pe stradă sau pe un maidan public. Locuințe goale se pot găsi ici-colo, numai cu filodormă considerabilă și chirie scumpă. Specula cu casele și locuințele și-a ajuns epoca de aur.

Eliberarea locuințelor, în astfel de împrejurări, ar însemna o catastrofă neînchipuită și numai cei bine situați ar ajunge la locuințe, întrucât chestiunea de locuințe s'ar transforma în simplă chestiune de bani, deci este natural,

că chiriașul bogat, care din constrângere a locuit în 2 camere, se va nizuși să-și procure locuință mai mare, iar pe chiriașul sărac î-l va izgoni din locuință, a cărei consecință naturală va fi micșorarea numărului locuințelor libere.

În baza celor expuse, eliberarea locuințelor nu se poate aduce la îndeplinire în curând, fără zdruncinări enorme. Dar nu se pot elibera de sub prelungirea raportului de chirie locuințele mari, cu excepția celor cu 2—3 camere, sub motivul că trebuie ocrotiți oamenii săraci, căci pe deoparte nu toți aceia cari locuiesc în 2—3 camere sunt săraci, iar pe de altă parte statul prin aceasta ar forma o nouă clasă în această societate atât de dismembrată. Această soluție n'ar fi justă și ar lovi în micii proprietari de case.

Statul pe lângă acestea, în tot cazul ar ocroti pe funcționarii publici, invalizii de război și alții, cari sunt îndreptățiți la ajutorul statului. Eliberarea locuințelor ar atinge foarte simțitor pe medici, avocați și ingineri, a căror existență este în strânsă legătura cu locuința, adică cu biroul de lucru.

Nizuința proprietarilor de-a obține, ca în cazul când locuințele nu s'ar elibera, să se plătească chiriile în paritatea de aur, — este deasemenea neechitabilă, fiind că atunci și comerciantul, meseriașul, muncitorul, medicul, avocatul, etc., sunt îndreptățiți să pretindă pentru munca lor o renumerație conformă cu valuta de aur. Aceasta însă ar fi de neînchipuit, dacă luăm ca exemplu numai pe o calfă de industriaș care în 1914 a câștigat 8—10 coroane la zi, ceea ce azi ar face 320—400 coroane, socotind cu 40 coeficientul scumpetei.

Proprietarii de case și-au plasat cel mai bine banii, deoarece să zicem că valoarea casei este 3 milioane Lei, care și astăzi aduce un beneficiu curat de 100.000 Lei trimestrial, fără orice cheltuială, oboseală, până când comerciantul în schimb după o marfă de 3 milioane plătește chirie, impozit mare, taxe mari cu diferențe considerabile valutare, mai este expus ca sume mari creditate să nu devie incasabile în întregime sau în parte, astfel că fără orice explicație rezultă, că existența proprietarilor este asigurată cu mult mai bine din venitul exclusiv al casei.

Nu spun, că plângerile proprietarilor sunt cu totul lipsite de bază, ci afirm numai atât că repararea nevoilor trebuie făcută treptat și moderat, iar asupra plângerilor concrete ale proprietarilor să judece comisia arbitrală din caz în caz (*Just. 14—15—1926*).

Dr. H. Palmaj,
advocat din Oradea-Mare

O propunere

(relativ la viitoare lege de prelungire a Contractelor de închiriere)

Art I. Se prelungesc de drept până la 6 Mai 1930 în folosul chiriașilor și în condițiunile legii de față, numai următoarele contracte de închiriere scrise sau verbale, cari expiră la 6 Mai 1927 sau în cursul acestui termen de prelungire:

1. Contractele, având de obiect locuința chiriașilor aflați la data promulgării acestei legi în serviciul Statului, județelor sau comunelor sau a întreprinderilor dependente de aceste autorități;

2. Contractele, având de obiect localurile ocupate, în orice scop, de stat, județ, sau comună, instituțiunile și societățile delegate prevăzute în bugetele acestora, precum și acele ocupate de căminurile și internatele școlare, de orice fel, etatizate;

3. Contractele închiriate pentru reședințele legațiunilor și consulatelor, precum și acele pentru locuințele membrilor corpului diplomatic sau consular, toate sub condițiunea reciprocității.

Această nouă prelungire operează, fie că expirarea contractelor se datorește îndeplinirii vechei prelungiri, fie încetării lor prin ajungerea la termen:

Art. II. Toate contractele neprevăzute de art. 1. reintră sub regimul dreptului comun.

Beneficiarilor acestor contracte li se acordă, ca măsură transitorie, un termen de șase luni cu începere dela 6 Mai 1927 pentru regularea situațiunii lor față de proprietar, în care interval vor putea să se folosească de imobilele ocupate.

La expirarea acestui termen evacuarea se va face potrivit art. 14.

Nu vor putea beneficia de acest termen de grație, aceia, cari dețin imobile în baza unui contract reintrat sub regimul dreptului comun în sensul legilor anterioare.

Art. III. (Art. 5 din legea 1924.)

Art. IV. (Art. 6 din legea 1924.)

Art. V. (Art. 7 din legea 1924.)

Art. VI. (Art. 8 din legea 1924.)

Art. VII. (Art. 9 din legea 1924.)

Art. VIII. Chiria anuală în contractele de închiriere de locuințe prelungite prin legea de față se fixează la o sumă reprezentând, după distincțiunea dela art. 7 chiria din 23 Aprilie 1916 sau 23 Aprilie 1914 înmulțită:

a) cu 16 pentru chiriașii funcționari publici (art. I. punct 1);

b) cu 30 pentru ceilalți chiriași.

Nici într'un caz însă chiria ce urmează

a se plăti nu poate fi mai mică decât chiria plătită în Aprilie 1923.

Cheltuelile încălzitului și luminatului procurate de proprietar nu intră în calculul chiriei.

Toate taxele comunale ale imobilului se vor plăti de către proprietar.

Art. IX. Plata chiriei se face după dispozițiunile dreptului comun.

Art. X. Dispozițiunile legii de față se aplică și la locuințele rechiziționate.

Orice rechiziționare făcută în favorul unor persoane fizice sau juridice neprevăzute de art. I. își pierde efectul în ziua promulgării legii de față. Deasemenea toate rechiziționările fără excepție, prin care nu s'a rechiziționat un apartament întreg ci numai o parte din apartament.

În toate celelalte cazuri, situația creată prin rechiziționare se consideră ca și când s'ar baza pe un contract de închiriere sau subînchiriere. Fac excepție rechiziționările militare a căror durată nu trece de o lună.

În viitor rechiziționări nu se pot face decât în conformitate cu legea rechiziționărilor militare și numai pentru armată sau personalul civil ce însoțește armata. Dacă astfel de rechiziționări vor avea o durată mai lungă de o lună, chiria se va stabili conform dispozițiilor art. VIII.

Art. XI. Proprietarul va putea, oricând, evacua pe locatorul unei case sau a unui apartament obținute prin rechiziție care nu intră în prevederile art. XIII.

După expirarea termenului prevăzut de art. II alin 2 chiriașul poate fi evacuat. Evacuarea se poate cere pe ziua expirării termenului îndată după data promulgării legii de față.

Acțiunea pentru evacuare se va înainta la judecătoria de ocol care judecă în prima și ultima instanță.

Art. XII. Acela care deși nu mai este îndreptățit la deținerea încăperilor ce i-au fost rechiziționate, totuși, nu le evacuiază în termen de trei zile socotite dela somațiunea primită dela proprietar sau chiriașul principal comite delict și se va pedepsi cu închisoare dela 15 zile la 4 luni și — dacă are avere — cu o amendă dela 1000—100.000 Lei, în conformitate cu venitul său.

Art. XIII. Quantumul chiriei se va stabili, asupra cererii proprietarului sau chiriașului de către judecătoria de ocol cu drept de recurs la tribunal.

Dacă chiria actuală a fost stabilită în baza art. 10 al legii din 1924 (privitoare la regimul excepțional al raporturilor dintre pro-

prietari și chiriași) chiriașul, se va libera până ce nu se dă hotărâre definitivă asupra cererei, plătind suma actuală a chiriei înmulțită cu 4. În toate celelalte cazuri se va plăti chiria actuală. Pentru locuințe rechiziționate se va plăti suma actuală în mulțită cu 10. În nici un caz chiriașul nu va fi dator să plătească mai mult decât a cerut proprietarul. După stabilirea definitivă a chiriei diferența se va plăti în termen de 30 zile.

Raporturile căsătoriilor referitor la avere

Pe teritoriul Norm. Prov. de jurisd. și cod. civ. Austr. se cunosc patru regimuri în ce privește raporturile de avere a căsătoriilor și anume: regimul separațiunii, regimul dotaliștilui.

Din acestea ultimul nu are însemnătate, pentru că poporul nu-l cunoaște și în viața practică cazurile întâlnite sunt cu totul rari.

Regim—dotal pe teritoriul Norm. Pr. J. se prezintă numai ca eventualitate el fiind facultativ iar nu obligator; pe când pe teritoriul Cod. Civ. Austr. el este obligator.

Pe teritoriul Norm. Prov. J. există un regim mixt cu două instituțiuni principale, adică avere în regimul separației și regimul achizației conjugale. Principiul fundamentul e separarea averei, care însă e amestecată cu achizația conjugală și cu dreptul câștigătorului principal. (Ajutor principal).

Femeia materialicește este independentă de bărbat; averea sa o poate administra independent și poate dispune de ea absolut liber de voința bărbatului. Independența materială a femeii se referă nu numai la averea separată, ci și la averea câștigată a femeii, chiar și în cazul când bărbatul are dreptul la coachiziție conjugală.

Față de această independență materială există la populațiunea nenobilă regimul de comunitate în averea câștigată, care de o parte se bazează pe lege, de altă parte e înrădăcinată în obiceiul poporului din Transilvania, chiar și pe teritoriul Ardealului, unde în virtutea Cod. civ. Aus. acest regim există numai ca excepțiune adică întrucât a fost contractat.

Pe lângă instituțiunea aceasta există la nobili și honorațiori dreptul câștigătorului principal adecă al bărbatului. La aceasta clasă socială dreptul de coachizație conjugală, există numai în cazul dacă a fost contractat expres.

Existența dreptului de coachiziție conjugală, împiedecă regimul separării, deoarece ori și ce câștiga unul dintre căsătoriți în decursul vieții, contribuie la acest câștig dreptul de coachizație a celuilalt soț; și când acest drept devine scadent, eo-ipso

trebuie să se dea jumătatea averii câștigabile soțului celuilalt.

Numai atunci ar exista regimul curat al separației dacă averea ce s-a câștigat în decursul conviețuirii conjugale, nu ar fi în virtutea legii comunitate de avere adecă coachiziție, ci și aceasta ar fi necondiționat averea separată a câștigătorului. Nici acolo nu se prezintă curat regimul separației unde nu este comunitatea averii câștigabile și anume la nobili și honorațiori și pe teritoriul Cod. Civ. Aust. pentru că în decursul conviețuirii conjugale bărbatul e câștigătorul principal și femeia nu are dreptul de coachiziție în averea câștigată, iar când femeia e honorațior, atunci bărbatul nu are drept la coachiziție.

Când câștigul a venit din averea celuilalt soț (Planum Tabulare 58:) sau căsătorii a constituit comunitatea câștigului în contract, sau în cartea funduară a fost introdus de proprietar, nu se poate valida dreptul câștigătorului prin acest fapt adoptat de părți coachizițiunea conjugală*).

Dr N. Turla
avocat Oradea

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE

Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal
și Inalta Curte de Casație

Judecătorii

Cercetarea paternității. Sentința obișnuită în altă țară. Efectul sentinței. Statut personal. Dacă străinul nu poate cerceta paternitatea naturală în România, hotărârea străină produce efectele sale, pentru că legea civilă română, nu a oprit decât procesele cari ar turbura ordinea publică locală. Și dacă procesul s'a judecat în afară de teritoriul român, ordinea publică nu e întru nimic jignită, prin invocarea paternității dovedită pe teritoriul străin.

Copilul născut în Ardeal din mamă ardeleană sub protecția legii civile austriace, dobândește prin naștere dreptul de a fi înreținut de tatăl său natural. Acest drept câștigat prin naștere nu-l poate pierde prin faptul că tatăl său ar avea domiciliul în vechiul regat, unde legea nu permite cercetarea paternității. (Jud. Brașov, sent. Nr. C 4561 din 922. Preș. Gh. Popp, judecător).

Notă. — D-na Marg. Paximade Ghelmegeanu, distinsa avocată a baroului de Ilfov, adnotând sentința de mai sus conchide în ce privește I-a parte că este perfect juridică.

În ce privește a doua chestiune însă d-sa face unele precizări și anume: Condițiunea unei persoane în ce privește filiațiunea sa se menține așa cum a fost stabilită în momentul nașterii, chiar în cazul unei schimbări de naționalitate. Dreptul de cercetare a paternității este hotărât și el de prima naționalitate. Exercițiul lui însă este condiționat de cea de a doua naționalitate, care dacă o prohiba cercetarea paternității nu are loc... prea este ținut în frâu pe de o parte de noua naționalitate a persoanei, pe de alta de statutul teritorial, întrucât conține dispozițiuni prohibitive de ordine publică. (Jurisprudența Generală, anul 1925, speța 1860).

La aceasta îmi permit a observa că în cazul de față nu există schimbare de naționalitate, pentru că copilul s'a născut după Unire, deci e român, însă s'a născut în Ardeal, cu statut

personal prevăzut de codul civil austriac care permite cercetarea paternității.

Pe de altă parte judecata s'a făcut în Brașov, unde este în vigoare acest cod, deci nu poate fi vorba nici de statut teritorial prohibitiv. Concluziune ar fi dar că copilul are și dreptul și exercițiul dreptului de cercetarea paternității.

Există însă altă dificultate și anume: două puncte sunt constante: 1. că cercetarea paternității atârna de statutul personal, 2. că statutul personal este temperat și înlăturat de statutul teritorial atunci când vine în conflict cu ordinea publică a locului unde se invoacă.

1. Primul punct nu prezintă nici o dificultate când atât copilul cât și tatăl natural au aceeași naționalitate. Când însă tatăl are un statut și copilul altul — ca în cazul nostru — atunci care este soluția? Chestiunea e controversată. Def. D. Alexandresco, citează 3 sisteme:

I-ul sistem dă preferință legii copilului pentru că el are interes în cauză. (Cpr. C. Toulouse, Sirey, 1920, 2, 65.)

II-lea sistem dă preferință legii tatălui, pentru că nu se poate impune unei persoane o paternitate pe care legea sa națională nu o cunoaște (Cpr. cas. fr. Sirey 99. 1. 177. cu nota lui Pilet; Pand. Period. 99. 1. 181; D. P. 99. 1. 329 cu nota lui Bartin; Journal Clunet, și aut. citați de Alexandresco).

III-lea sistem: Cercetarea paternității este admisă numai dacă o permite atât legea tatălui cât și a copilului. Dacă una din ele e prohibită, cercetarea paternității nu are loc. (Cpr. N. Pilet; Despagnet, și opurile citate de Alexandresco.)

Alexandresco comentând deciziunea Trib. Nizza care admite acest al III-lea sistem, conchide că el este cel mai rațional.

2. Cred că toate aceste trei sisteme presupun că statutul teritorial nu prohibă cercetarea paternității, căci în caz contrar ea nu poate avea loc nici în sistemul III. Așa de ex. dacă atât tatăl cât și copilul sunt austriaci însă domiciliați în România (v. Regat), copilul nu va putea intenta acțiune în cercetarea paternității și a tatălui său înainte instanțelor din vechiul regat pentru că statutul teritorial de ordine publică se opune.

Soluția dată de mine prin sentința de mai sus re reazămă pe I-ul sistem. Am aplicat statutul personal al a copilului dar și statutul teritorial ardelean care prevede dreptul de cercetarea paternității în favoarea copilului.

De așa fi aplicat sistemul III-lea cel mai rațional — ar fi trebuit de sigur să resping acțiunea. Dar această ar echivala în fapt cu admiterea statutului personal al tatălui natural, în contra statutului teritorial, care chiar de n'ar fi de ordine publică — mi se pare totuși că e contrar bunelor moravuri locale ca un român originar din vechiul regat să aibă prilejul de a putea procrea copii pe tot teritoriul Ardealului fără să poată fi tras la răspundere nici chiar aici, ca toți ceilalți bărbați băștinași. (Jur. Gen. 27/926).

G. Popp

Jud. grad. consilier Brașov.

Tribunale

Faliment. Dreptul creditului de a exercita dreptul de retenție asupra lucrurilor, debitorului avute în posesiunea sa. Cerere de scoatere în vânzare. Admilere. Art. 18 ordonanța 4070—915 și art. 309 și 310 cod. com. ungar. În fapt: Firma reclamantă pentru un rest de datorie de 80.000 lei de frică lipsei de asigurare a creanței sale prin instituirea procedurii de concordat forțat asupra patrimoniului firmei pârâte, conform decis. Trib. Oradea-Mare 6579—924 și disp. art. 309 cod. com. a exercitat dreptul de retențiune asupra a 16 bufoaie de fier proprietatea firmei pârâte ce se aflau în posesiunea firmei reclamante de câțiva ani mai înainte. Prin acțiunea de față, conform art. 309 și 310 cod. com. a cerut autorizarea vânzării la licitație a imobilului deținut până la îndestularea creanței. Cu ocazia pronunțării sentinței, Trib. Oradea-Mare s'a constatat că această creanță este privilegiată și n'a fost luată în considerare la procedura de concordat forțat.

În drept: Conform dispozițiilor art. 18 din ordonanța 4070—915 dreptul de retențiune nu se poate exercita asupra lucrurilor și drepturile aparținătoare averii debitorului, cari au ajuns după deschiderea procedurii de concordat în posesiunea creditorului; ori în speță, stabilindu-se că obiectele reținute au ajuns în posesiunea firmei reclamante creditoare cu...

* Vezi volumul „Dreptul familiar ardelenesc” de autor, recenzia cărei cărți se găsește în acest număr al revistei.

ani înainte de 2 Oct. 1924, când s'a deschis procedura de concordat forțat, bun și legal s'a exercitat dreptul de retențiune.

Potrivit dispozit. art. 309 c. com. în caz de faliment dreptul de retențiune între comercianți și pentru creanțe rezultate din acte de comerț putându-se exercita chiar pentru creanțe neexigibile, iar în fapt constatându-se că butoaele reținute au avut vre-o destinație într'un scop determinat înainte sau odată cu predarea, retențiunea s'a exercitat legal și conf. art. 310 c. com. a trebuit să se autorize vânzarea la licitație publică a butoaelor reținute pentru acoperirea creanței datorite. (*Trib. Satu-Mare s. II. sent. nr. C. 4877—1924 din 15 Iunie 1926, Preș. D. Huzum, preș. Jur. Gen. 26/926.*)

Curți de Apel

Plata creanței, dobânzilor și cheltuelilor de Judecată. Care e ordinea în care are a se socoti ca plătită acestea, în creanța globală? Potrivit disp. Art. 1416 c. civ. — dacă este îndoială în ce privește modul de plată al creanței, atunci din suma plătită se scade întâi interesele și apoi capitalul, — deci când în speță firma pârâtă a făcut plata, implicit urmează a se socoti, că a plătit în primul rând dobânzile și capitalul și apoi cheltuelile. (C. Apel Brașov G. I. N. C. 195 raportor Aronescu. Curent Juridic 6—7/926.)

Declarație anuală de impuneri. Cari sunt consecințele celui care nu face o asemenea declarație. Comerțul cu vițe altoite. Impunerea. Fiecare contribuabil e obligat a da declarațiune anuală despre veniturile ce a avut în anul precedent anului de impunere, — iar cel care nu dă o asemenea declarațiune se presupune că a menținut declarația sa anterioară anului pentru care era obligat a da.

Fie că a dat sau nu declarațiune, contribuabilul are drept de apel în termen de 20 zile dela prezentarea sau dela comunicarea impunerii, dacă n'a fost prezintă la comisiunea de impuneri, — iar instanța de apel și într'un caz și în a'tul — trebuie să repună cauza în cercetare și judecată ca și la prima instanță, (Comisiunea de impuneri) admitând sau respingând probele aduse, după cum erau sau nu fondate, căci prezumția stabilită de art. 87 al. II din legea contrib. directe subzistă până la proba contrarie.

Cine face comerțul de vițe altoite, nu intră în categoria agricultorilor, — căci veniturile provenite din exploatarea unor proprietăți plantate cu vițe altoite, exploatare ce întrec o exploatare intensivă a solului, sunt privite ca întreprinderi și deci potrivit art. 30 din legea contrib. directe lămurit prin art. 72 din instrucțiunile legii, — comerțul cu vițe altoite exercitat chiar de proprietar, e impozabil. (*C. Apel Brașov No. Flse. 825/926. Curent Juridic 5/926.*)

Suspendarea execuției asigurătoare are a se cere prin acțiune la judecătoria care a ordonat execuția. Potrivit art. 39 din legea LIV din 1912, când dreptul de execuție al executantului s'a stins în întregime s'au parțial, sau s'a suspendat prin acordarea unei amânări, — cum prelinde pârâtul a fi în speță, — atunci partea executată poate intenția acțiune la judecătoria care a ordonat execuția, pentru a suspenda execuția, când execuția s'a ordonat în baza unei hotărâri judecătorești, — dacă cererea este bazată pe o împrejurare de fapt, care s'a ivit atunci când, după

normele procedurii civile, nu s'a putut valida în procedura de proces premergătoare aducerii de hotărâre. (*C. Apel Brașov N. C. S. I. 1208/27—926. Raportor Aronescu. Curent Juridic 6—7/926.*)

Elementele crimei de provocare de avort în cumul cu lez. grave prev. de art. 285 și 366 c. p. Comparație cu art. 286 c. p. și împlinirea lacunei legiuitorului. Concluziuni juridice trase din starea de fapt ce privește vinovațele infractorului într'o ipoteză concretă trasă din textele de către instanțele de urmărire penală. Camera deliberând asupra opoziției D-lui procuror al Tribunalului și a opoziției rechizitor a D-lui Procuror-general;

Având în vedere concluziunile orale puse de acesta din urmă și actele dela dosar;

Având în vedere că prin ordonanța definitivă No. 6/926 dată de D-l Jude-Instructor al Tribunalului Oravița, în unire în parte cu concluziunile D-lui Procuror, se declară caz de urmărire în contra inculpatei Magdalena Pecsek, pentru crima de provocare de avort, prev. și ped. de art. 285 al II, ultima opozițiune din cod. pen.;

Având în vedere că prin ordonanța din dovezile administrate se constată că inculpata în luna Martie 1926, cu consimțământul victimei Ana Ignea, însărcinată în afară de căsătorie, din lăcomie de câștig, pentru sumade 500 lei, primită dela pacientă, a făcut pe aceasta să avorteze fapt care mai în urmă a determinat moartea ei;

Că faptul întrunind în drept, elementele crimei de provocare de avort, prev. și ped. de art. 285 al II, ultima propozițiune cod. pen. s'a dispus trimiterea ei în judecata penală pentru aceasta crimă;

Că în ce privește moartea pacientei, survenită în urma avortului, ea nu ar putea constitui o infracțiune a parte, ci numai o circumstanță agravantă, care urmează a fi luată în considerare la măsurarea pedepsei;

Că acest lucru ar rezulta din comparația textului din art. 285, cu acel din art. 286 cod. pen., care stau în strânsă legătură;

Având în vedere că prin ordonanța D-lui procuror al Tribunalului Oravița și prin opoziția rechizitor a D-lui procuror-general, se cere punerea sub inculpare a numitei pentru crimele de provocare de avort și leziuni corporale grave, care au cauzat moartea, fapte prev. și ped. de art. 285 al II, 301, 304, 306, 95, 99, 100 și 101 cod. pen.;

Având în vedere motivele invocate prin opoziția D-lui Procuror al Tribunalului, susținute și oral de D-l procuror-general, care în esență sunt:

Imprejurarea morții victimei nu poate constitui numai o circumstanță agravantă a avortului ci formează o infracțiune a parte;

Nu se poate trage argumentul invocat de D-l Jude-Instructor, din compararea taxelor de lege arătate în ordonanță, întru cât art. 285 care pedepsește pe provocatorul de avort, săvârșit cu consimțământul femeii gravide, nu prevede cazul, când în urma provocării avortului rezultă moartea pacientei, pe când art. 286, care pedepsește pe provocatorul de avort, comis fără consimțământul femeii gravide, prevede și cazul când în urma acestui avort pacienta ar deceda, pedepsind pe autor mult mai grav;

Că interpretarea D-lui Jude-Instructor este eronată întru cât nu se poate admite ca cineva să scape

de pedeapsă, când victima consimte la actul care îi suprimă viața sau pentru faptul că legiuitorul a scăpat din vedere să prevadă în art. 285 și ipoteza când victima încetează din viață în urma avortului.

Că în crima de provocare de avort urmată de moartea pacientei, sunt două fapte distincte:

a) faptul provocării de avort.

b) faptul decesului pacientei.

Că întru cât avortul nu se poate provoca decât prin vatamarea corpului sau sănătății femeii gravide, îndeplinit fie de ea însăși, fie de o altă persoană, faptul intră necondiționat în prevederile art. 301 comb. cu 304 și 306 cod. pen.

Având în vedere că din examinarea tuturilor actelor cuprinse în dosarul cauzei se constată în fapt următoarele:

Pacienta Ana Ignea, rămânând gravidă, din relațiuni în afară de căsătorie, și simțindu-se prin aceasta rușinată, se hotărăște să-și provoace un avort și în acest scop, în ziua de 18 Martie, se duce la moașa Magdalena Pecsek, din Reșița, care după ce constată că numita e gravidă în luna a treia, se învoiește a-i provoca avortul în schimbul sumei de 500.

În aceeași zi, moașa, cu ajutorul unei sonde, ce se întrebuițează în bolile bărbățești, prin introducerea ei în uterul pacientei, îi provoacă acesteia o emoragie.

La câteva zile după aceeași intervenție, pacienta simțindu-se rău, pe când se afla în casa Iulianeii Ioșu, din aceeași comună, este din nou vizitată de moașă, care de astă dată, prin aplicarea unui masaj asupra abdomenului pacientei, o face pe aceasta să expulzeze un fœtus, de mărimea unui ou.

În urma acestora, a doua zi pacienta simțindu-se mai rău, este transportată la casa mamei sale, din Dogneca, unde este vizitată și de un medic, însă starea ei fiind gravă, după câteva zile, în ziua de 30 Martie 1926, încetează din viață.

Având în vedere că faptele mai sus expuse se stabilesc pe deplin din: declarația pacientei, făcută la primele cercetări, mărturisirile în parte ale inculpatei, depunerile martorilor Iuliana Ioșcu, Dr. Adelbert Jungher, Catarina Ignea, Eva Moga și Vasiliu Moga și din actul medico-legal, care constată că: moartea pacientei este datorită unei peritonite purulente, determinată de o infecție a uterului, produsă de introducerea unui instrument murdar, în acest organ, care introducere s'a făcut probabil în scop de a provoca avortul și că după mărimea uterului și prezența în el a puroiului sanguinolent, se poate afirma că pacienta a fost gravidă și că un eventual avort s'a încercat și făcut asupra ei, în urmă cu 14—20 zile.

Având în vedere că din cele mai sus expuse rezultă că inculpata cu consimțământul pacientei, din lăcomie de bani, pentru suma de 500 lei, dați de pacientă, a făcut, o pe aceasta se asorteze.

Că la vre-o câteva zile dela intervenția inculpatei, făcută în scopul arătat mai sus și din această cauză pacienta a încetat din viață.

Având în vedere că în ce privește intervenția acuzatei, pentru a face să avorteze pacienta, faptul întrunește elementele crimei prevăzute și pedepsite de art. 285 al. II cod. pen.

În ce privește faptul că pacienta, în urma avortului provocat a încetat din viață.

Având în vedere că din împrejurarea că legiuitorul în art. 286 cod. pen. prevede și cazul când avortul este urmat de moarte pe când art. 285 din același nu prevede acest caz, rezultă în mod evident intențiunea legiuitorului, ca în ipoteza art. 286 se dea o singură pedeapsă pentru ambele fapte.

Imprejurarea că legiuitorul în art. 285 nu prevede ipoteza avortului urmat de moarte, nu poate fi atribuită nici unei scăpări din vedere, cum preține reprezentantul ministerului public, nici intențiunei de a nu pedepsi a parte acest fapt, ci al considera ca o circumstanță agravantă, de luat în considerare la măsurarea pedepsei, cum preține DI Jude-Instructor.

Că, locmai împrejurarea că legiuitorul nu a prevăzut în art. 285, cod. pen. ipoteza avortului urmat de moarte, denotă intențiunea legiuitorului de a considera și pedepsi a parte și acest fapt conform dispozițiilor din codul penal.

Că de altminteri nici nu ar fi fost posibil de admis ca legiuitorul să fi procedat cu atâta ușurință și bunăvoință pentru autorul unui fapt așa de grav, lăsându-l nepedepsit.

Că așa fiind urmează a se examina calificarea ce se poate da faptului decesului unei persoane în urma intervențiilor întrebuițate asupra organismului său pentru provocarea avortului.

Având în vedere că conform doctrinei și jurisprudenței orice infracțiune la legea penală se compune dintr'un element intențional și un element material.

Că în consecință infracțiunea de leziuni corporale grave, care determină moartea pe lângă elementul material al decesului pacientei, survenit în urma leziunilor corporale pricinuite de agent, mai cere ca element intențional voința acestuia din urmă de a produce leziunile.

Având în vedere, că în speșă pentru provocarea avortului, inculpata în mod voluntar a produs pacientei leziuni asupra uterului, cari pe lângă că au provocat avortul, au determinat și moartea ei.

Având în vedere că aceste leziuni nu pot fi considerate ca o intervențiune ce ar intra în exercițiul profesiei sale de moașă, întru cât fiind vorba de un avort criminal, prohibit și ped. de legea penală, ea nu-l putea practica;

Că așa fiind acest de al doilea fapt, pus în sarcina inculpatei, întrunește elementele crimei de leziuni corporale grave, care au determinat moartea, prev. și ped. de art. 301, 304 și 306 cod. pen.;

Că întru cât în speșă este cumul de infracțiuni, urmează a se face și aplicațiunea art. 95, 99, 100 și 101 cod. pen.

Având în vedere că faptele puse în sarcina inculpatei, calificate de lege ca crime, conform Ord. Cons. Dir. No. 1024/1919 și Art. 316 Legea de Org. Jud. urmează a fi judecate de Tribunal;

Că față de dovezile mai sus expuse și în baza art. 216 și 226 procedura pen. urmează a se declara că este loc la punerea sub acuzare a inculpatei și trimiterea ei în judecata Tribunalului Oravița. Pentru aceste considerente redactate de D-l Consilier E. Ceaur Aslan.

C a m e r a

De acord cu conzuliunile orale și cele scrise diu opoziția rechizitor a D-lui procuror Gal.

Decide: Admite opoziția D-lui Procuror al Tribunalului Oravița în contra ordonanței definitive No.

6/926 dată de D-l Jud. Instructor de pe lângă acel Tribunal.

Declară că este loc a fi pusă sub acuzare: Magdalena Pecsek, germană, majoră, de profesiune moașă, de loc și domiciliată în comuna Reșița, aculamente liberă, pentru faptul că în zilele de 18 și 22 Martie 1926, în comuna Reșița cu consimțământul pacientei, Ana Ignea, gravidă din relațiuni în afară de căsătorie, prin introducerea unei sonde în uter și masaj aplicat pe abdomen, din lăcomie de bani, pentru suma de 500 lei, dată de pacientă a provocat acesteia un avort.

Că aceste leziuni făcute de acuzată asupra organului pacientei cu intenție, dar fără voință de a ucide, pe lângă că au făcut-o pe aceasta să avorteze, au pricinuit și moartea ei, fapte prev. și ped. de art. 285 al. II 301, 304, 306 comb. cu 95, 99, 100 și 101 cod. pen.

În consecință trimite pe acuzată de mai sus în judecata Tribunalului Oravița în circumscripția căruia s'a comis faptele și făcut instrucția.

D-l procuror-general va redacta, conform art. 236 pr. pen. actul de acuzare în contra acuzatei;

Disponem menținerea acuzatei în stare de libertate. Dată și pronunțată în ședința Camerei de la 12 Iunie 1926. (Camera de punere sub acuz. Ce Apel Timișoara).

• • •

Rechiziționarea unui imobil de comisia mixtă de rechiziții. În ce condițiuni trebuie făcută o asemenea rechizițiune spre a fi valabilă. Legea și regulamentul rechiziției permițând aplicarea ei nu numai în cazuri de război, — ci, în urma autorizării Consiliului de Miniștri, în cazuri excepționale, enunciativ arătate, chiar și în timp de pace — ca atare Consiliu de Miniștri era în drept ca din rațiuni de ordine publică și interese de Stat, să dea aplicațiune legii acolo unde trebuința era simțită, iar aceasta constituind un act de guvernământ scapă de sub cenzura contenciosului administrativ.

Când autoritatea administrativă procedând la rechiziție n'a călcat nici regulamentele respective și s'a conformat și principiilor generale ale legii, — rechiziția făcută cală să fie respectată (Curtea de Apel Brașov N. C. S. II. 660/71.926 raportor preș. Cetățeanu. Curent Juridic 6—7/1926).

• • •

Cerere de rectificare a chiriei conform art. 48 din legea chiriilor. Ce trebuie să înțelegem prin diferențe valutare prin raport la acest text de lege. Interpretare, respingerea cererii. Motive: S. A. proprietar, a chemat în judecată pe chiriașul său E. I. înaintea acestei Comisiuni cerând rectificarea chiriei pe baza art. 48 din legea chiriilor din 1924 și anume ca pârâțul chiriaș să fie obligat cu începere dela 1 Mai 1926 să plătească un spor de 2100 lei la chiria actuală de 4200 lei.

Având în vedere că art. 48 dând dreptul atât proprietarului cât și chiriașului de a cere în ultimul an de prelungire rectificarea chiriei în raport cu situația valutară din momentul exigibilității ei, urmează să vedem intențiunea legiuitorului prin edictarea acestei dispozițiuni.

Având în vedere, că în Martie 1924 la votarea legii chiriilor, neputându-se ști dacă cvantumul de chirie fixat pe 3 ani, în ultimul an de aplicare a

legii va mai corespunde sau nu valorii reale avute în vedere de legiuitor la facerea legii, legiuitorul ca măsură de protejire atât a proprietarului cât și a chiriașului, prin art. 48 a dat posibilitate acestora să ceară rectificarea chiriei în caz de schimbare a situației valutare, pentru a nu se vedea fie proprietarul, fie chiriașul păgubit prin o eventuală scădere sau ridicare a cursului leului.

Având în vedere această intențiune a legiuitorului, prin schimbarea situației valutare, Comisiunea socotește că nu s'a înțeles variațiunile zilnice sau periodice pe cari le suferă o monedă cu un curs nestabilizat, căci atunci ar fi trebuit legiuitorul să acorde această acțiune de rectificare a chiriei proprietarilor și chiriașilor pe tot timpul prelungirii de 3 ani și nu numai în ultimul an, căci și în timpul votării legii nu se poate zice că moneda noastră a avut un curs stabil, fiind și atunci supus variațiunilor valutare în raport cu celelalte monede, astfel că se putea prevedea că aceste oscilațiuni vor continua și pe mai departe.

Astfel fiind, comisiunea socotește că art. 48 își poate avea aplicarea numai în cazul unei schimbări însemnate în cursul monedei, care să întrecă caracterul unei simple variațiuni în sus sau în jos, obișnuite.

Având în vedere, că din certificatul cu nr. 2554—1926 al Camerei de Comerț și Industrie din Oradea, aflat la dosar, se poate vedea cursul francului francez, francului elvețian și al lirei sterline pe piața Oradei la 1 Mai 1924, 1 Mai 1926 și 22 Iunie 1926.

Că din acest tablou se constată că francul elvețian la 1 Mai a fost 35 lei, la 1 Mai 1926 s'a ridicat la 53, iar la 22 Iunie 1926 a scăzut la 45'20, lira sterlină la 1 Mai 1924 a fost 865 lei, la 1 Mai 1926 s'a ridicat la 1355 și la 22 Iunie 1926 a scăzut la 1136, iar francul francez la 1 Mai 1924 a fost 11 lei 80 bani, la 1 Mai 1926 a scăzut la 8—10 lei și la 22 Iunie 1926 a fost 6'70.

Considerând că față de aceste date, dacă în adevăr cursul leului prezintă la 1 Mai 1926 o diferență valutară în plus în raport cu francul elvețian și lira sterlină față de cursul de la 1 Mai 1924, dar aceste diferențe nu sunt de cât oscilațiuni obișnuite monetelor cu un curs nestabilizat și nu prezintă o diferență atât de apreciată în cât să poată da naștere unei rectificări a chiriei în înțelesul art. 48.

Că, dovadă că este vorba de oscilațiuni obișnuite este că tot din datele susarătate se vede că la 22 Iunie 1926 leul din nou s'a urcat în raport cu cursul ce îl avea la 1 Mai 1926, iar față de francul francez a fost în continuă creștere.

Pentru aceste motive, Comisiunea constatând că față de situația valutară din prezent, proprietarul nu este îndreptățit pe baza art. 48, să pretindă o rectificare de chirie, a respins ca nefondată acțiunea reclamantului. (Comisiunea Arbitrară pentru fixarea chiriilor Bihor Nr. 1614—1926. Preș. C. Ciurea consilier.)

Curtea de Casație

Acțiuni și apeluri insuficient timbrate. Încheierea președinților pentru completarea timbrului și plata amendei. Neexecutare. Respingere din oficiu. Unde se achită taxele. Art. 140 și 486 pr. c. ungară. Art. 140 pr. c. din Transilvania acordă Președintelui dreptul ca, pentru defectele remediabile să restituie acțiunea, fixând un termen scurt în care partea să corijeze defectul acțiunii, — iar art. 486 prevede că, pentru

defecte neremediabile, Președintele deferă apelul completului Curții, care, fără să citeze părțile, hotărăște asupra lui în starea de defectuoșitate în care se găsește, refuzându-l din oficiu.

Art. 140 vorbind de corijarea defectelor remediabile ale acțiunilor tutelei, a înțeles să cuprindă în el și corijarea defectelor găsite în cererile de apel; iar necorijarea acestora în termenul fixat constituie un defect neremediabil, care dă Curții de Apel dreptul să decidă conform art. 486.

Prin urmare în speță Curtea de Apel a făcut o bună aplicațiune a art. 140 pr. c., cât și a art. 486 pr. c., când a refuzat apelul recurentului în urma constatării că dânsul nu s'a conformat încheierii prin care a fost obligat a achita diferența de timbru, care fiind mai mare de 50 lei urma a fi plătită prin viza percepătorului. (Cas. III, dec. 271 din 8 Martie 1926. Jur. Gen. 26—926.)

...

Testament. Testamente făcute de militari. Aplicațiune. Anexa III la regulamentul pentru serviciul militar austriac din anul 1873 dispune că fiecare persoană militară activă, ori fiind în îngrijirea unui azil militar de invalizi, este în drept să facă dispozițiuni de ultimă voință asupra averii sale, în condițiuni mai ușoare decât le prescrie codul civil general, între care condițiuni este și aceea că o astfel de persoană poate să facă un testament numai în fața a două persoane ca martori.

În speță s'a stabilit că decedatul în anul 1915, prin urmare când fosta monarhie austro-ungară era în plin război, a fost recrutat și în acelaș timp i s'a înmănat și ordinul de chemare.

Potrivit ordinului primit soldatul era obligat chiar în acea zi să plece de acasă pentru a se prezenta la unitatea din care făcea parte.

În acest caz indiferent dacă a depus sau nu jurământul de fidelitate soldatul recrui, chemat cu ordin în regulă la corpul său în timp de război, avea calitatea de militar activ care să-i îngăduie a face dispozițiuni de ultimă voință în condițiuni mai ușoare după cum aceiași facultate o are chiar și un îngrijitor de azil militar pentru invalizi conform anexei III la regulamentul pentru serviciul militar austriac din 1873.

Prin urmare, în speță instanța de apel a făcut o bună apreciere a faptelor constatate la care și legea a fost exact aplicată. (Cas. I, dec. 1910 din 12 Martie 1926. Jur. G. 26/916.)

MATERIAL PENTRU UNIFICAREA LEGISLATIVĂ

Regulamentul

privitor la stabilirea colizațiunilor ce au a plăti părțile interesate pentru reconstituirea cărților funduare din circumscripție Curții de Apel din Cernăuți (Monit. Of. Nr. 264 din 29 Noembrie 1925.)

Articolul 66 citat dispune că reconstituirea cărților funduare distruse se va face de șeful instanței respective, sub direcțiunea și supravegherea primpreședinților și președinților de tribunale. Cum a arătat supravegherea și conducerea supremă a lucrărilor incumbă Curții de Apel și în studiul publicat am evidențiat motivele, cari fac imposibilă executarea lucrărilor prin judecătorii șefi ai judecătoriilor competente, anume că judecătorii ocupați cu reconstituirea

cărților funduare trebui să stea luni întregi fără întrerupere în comunele în cari vor fi executate lucrările, că șefii judecătoriilor ar trebui să lese conducerea și supravegherea judecătoriilor judecătorilor tineri, cari nu au experiența necesară și au ei însăși nevoie de conducere și îndrumare, că judecătorii, cărora le va fi încredințată întocmirea, sau reconstituirea cărților funduare, trebuie să aibă pe lângă cunoștințele necesare și faptul cuvenit pentru a lămuri în mod calm cu răbdare în special populațiunea rurală bănuitoare. Așa fiind au trebuit în regulamentul alcătuit pentru lămurirea art. 66 citat luate măsuri în consecință, măsuri pentru selecționarea și instruirea judecătorilor, în special și a grefierilor cari vor fi ocupați la întocmirea sau reconstituirea cărților funduare.

Legea pentru întocmirea cărților funduare în Bucovina din 8 Martie 1873 f. l. provinciale No. 23 prevedea în § 14 o comisiune la tribunalul din Cernăuți pentru conducerea și supravegherea nemijlocită a întocmirii cărților funduare. Având în vedere că la alcătuirea acestei legi exista în Bucovina numai un Tribunal regulamentul trebuia să aprecieze, dacă ar fi utilă instituirea de comisiuni la fel la fiecare Tribunal din Bucovina.

Eu cred că interesul uniformității lucrărilor reclamă ca să fie instituită numai o comisiune și anume la tribunalul Cernăuți, fiind că numai acest tribunal dispune de un număr mai considerabil de membrii, pe când celelalte tribunale dispun numai de un număr de membrii cu totul insuficient. Acest punct de vedere este sprijinit și de următoarele considerente: întocmirea și reconstituirea cărților funduare reclamă o legătură strinsă a judecătorilor delegați cu direcțiunea cadastrului, respective cu inginerii hotarnici delegați de această direcțiune pentru lucrările pur tehnice la această acțiune, fiind că numai un deplin acord între judecători și ingineri poate favoriza și accelera aceste lucrări. Având în vedere că direcțiunea regională a cadastrului pentru Bucovina își are sediul în Cernăuți, schimbul de vederi necesar între comisiunea menționată și judecătorii delegați cu direcțiunea cadastrului și inginerii hotarnici desemnați va fi mai înlesnită, așa că eventuale diferende pot fi fără întârziere și cu mare ușurință înlăturate. Așa fiind cred că interesul bunului mers și a accelerării lucrărilor reclamă instituirea numai unei comisiuni anume la tribunalul din Cernăuți.

Considerând că regularea raporturilor între comisiunea menționată și direcțiunea cadastrului, precum și între judecătorii delegați și inginerii hotarnici desemnați, poate numai favoriza și accelera lucrările de întocmire și reconstituire a cărților funduare, ar fi fost necesar ca regulamentul amintit să fie întocmit în părțile referitoare la aceste raporturi cu avizul prealabil al Ministerului agriculturii și domeniilor, căruia îi e subordonată direcțiunea generală a cadastrului.

Nu se poate trece cu vederea și necesitatea de a fixa în mod liberal și mărima diurnelor judecătorilor, inginerilor hotarnici, precum și a grefierilor ocupați cu aceste lucrări, fiind în interesul serviciului, ca acest personal să fie cât se poate de bine retribuit, pentru a-l interesa în mod eficace pentru bunul mers și acceleraarea lucrărilor cât posibilă și a le procura o recompensă potrivită pentru munca și zelul deosebit, necesar executării acestor lucrări.

Art. 2 al regulamentului publicat în Monitorul Oficial No. 264 din 9 Noembrie 1925 fixează cvan-

tumul cotizațiilor pentru acoperirea cheltuielilor necesare reconstituirii cărților funduare în Bucovina. Având în vedere că aceste cotizații sunt menite să acopere numai cheltuielile necesare reconstituirii cărților funduare din Bucovina, ele nu pot să aibă un caracter fiscal de a procura statului venituri pentru acoperirea altor cheltuieli. Să examinăm cvantumul acestor cotizații fixate de Ministerul de Justiție.

În studiul menționat am explicat că în toată Bucovina lipsesc 159.261 corpuri tabulare distruse în decursul războiului mondial și am calculat formarea de 40.000 corpuri tabulare noi pe urma executării reformei agrare în Bucovina, la un loc am calculat deci cheltuielile și veniturile pentru un număr de 200.000 corpuri tabulare.

Dară să nu ținem seama de această sumă, ci numai de numărul exact a corpurilor tabulare, distruse, anume de suma rotunzită de 160.000 corpuri tabulare. Dacă eliminăm din această sumă 4667 corpuri tabulare distruse în orașul Cernăuți, rămân 155.333 corpuri tabulare rurale. După art. 2 cifra 1 a regulamentului amintit se va plăti pentru imobile rurale până la jumătate de hectar suma de 100 lei; până la un hectar 200 lei și de fie care hectar sau fracțiune de hectar în plus câte încă 100 lei. Fără a greși putem admite că toate corpurile tabulare ce trebuiesc reconstruite au o întindere de mai mult de un hectar. Pentru a face însă un calcul cât se poate de exact și prevăzător acceptăm ca punct de plecare, că numai jumătate din corpurile tabulare menționate — 155.333 — au o întindere de un hectar, iară cealaltă parte numai de jumătate de hectar. Numărul întreg al corpurilor tabulare rurale distruse, anume 155.333 calculat à 100 lei

atinge suma de . . .	15,533.300
în plus una sută lei pentru jumătate din aceste corpuri tabulare anume	7,766.650
dau laolaltă	Lei 23,299.950

Dacă adaugem acestei sume pentru cele 4667 corpuri tabulare din orașul Cernăuți taxa minimală de 500 lei

ceia ce face . . .	2,333.500
constatăm că veșitul din aceste cotizații atinge suma de . . .	Lei 25,633.500

Dacă calculăm încă cotizațiile prevăzute de art. 2 cifra 3 pentru creditorii ipotecari, de art. 4 pentru fiecare cerere și de art. 5 pentru înscrierea drepturilor reale neevaluate în bani, dacă considerăm că corpurile tabulare rurale au cu siguranță în marea majoritate o întindere de mai mult de un hectar, dacă considerăm că între aceste corpuri tabulare se află și moșii cu câte 250 hectare și mai bine, dacă considerăm că corpurile tabulare din Cernăuți au mult mai multe camere decât trei și cele mai multe clădiri celi puțin un etaj, atingem cu siguranță la venituri din cotizații suma de 30,000,000 lei.

Cheltuielile totale pentru executarea lucrărilor de reconstituire a cărților funduare din Bucovina le-am calculat exact cu 14,000,000 lei, adăugând acestei sume pentru cheltuieli neprevăzute, survenite din scumpirea materialului d. e. a hârtiei și imprimatelor, eventuale prime și remunerațiuni o sumă maximală și de tot liberal calculată de 4,000,000 lei, așa că totalitatea

lucrărilor va reclama cheltuieli în suma maximală de 18,000,000 lei.

Dacă ținem seama de aceste considerente exacte trebuie să punem chestiunea, ce fel de considerente au motivat majorarea exagerată a cotizațiilor față de cele propuse de mine Ministerului, cari țineau seama de suma cheltuielilor. Din care cauză să verse sârmana populație a Bucovinei statului un surplus de 10—14,000,000 lei?

E cert că populația bucovineană este disciplinată și cu referire la plata impozitelor, e necontestat că populația bucovineană — aproximativ 1,000,000 — varsă statului peste 2,000,000,000 lei anual, că de ex. administrația financiară Cernăuți varsă administrațiilor financiare din Chișinău și Iași 5,000,000, respective 3,000,000 lei pe săptămână pentru plata armatei și funcționarilor. Nu aflăm însă motive că din cotizațiile fixate pentru reconstituirea cărților funduare să fie vărsate statului 10—14,000,000, cu atât mai puțin că populația bucovineană face plată pentru o însușiune care ar trebui reconstituită de stat.

Articolul 8 al regulamentului menționat dispune: „până la complectarea terminare a lucrărilor de refacere a cărților funduare, veniturile percepute în temeiul regulamentului de față, vor servi numai la deschiderea creditelor necesitate de aceste lucrări“.

Din aceste dispozițiuni rezultă concluzia acum anticipată, că cuantumul cotizațiilor încasate rămân în seama tezaurului. Și dacă este așa trebuie să punem chestiunea „nu este suficient că populația sermană a Bucovinei mult, încercate își plătește singură cheltuielile pentru reconstituirea cărților funduare în această provincie, și din cari anume motive să mai verse milioane statului?

Nu au plătit Bucovina ca și Transilvania până la unificarea impozitelor, mai mari impozite decât cetățenii din vechiul Regat? Taxele exagerate și surplusurile pe urma lor ar putea fi justificate numai în cazul, când din aceste surplusuri s'ar forma un fond special exclusiv pentru trebuințele cărților funduare din Bucovina, un fond din care s'ar acoperi și pe viitor toate cheltuielile necesare întreținerii exacte a cărților funduare din Bucovina.

Să trecem acum mai departe.

Dispozițiunile articolelor 4 și 5 al regulamentului amintit nu lămuresc chestiunea, dacă numai pentru cererile de reconstituire sau pentru fiecare înscriere în cărțile funduare se va plăti o sumă fixă respective o sumă globală. Primul caz este clar, fiind că cererile pentru reconstituire nu necesită după legile în vigoare nici un fel de taxă, în consecință este o dispoziție nouă; cazul al doilea ar fi însă numai atunci justificat, dacă ar servi această taxă pentru sporirea unui fond propriu numai reconstituirii cărților funduare din Bucovina, de altcum s'ar prezenta ca o simplă taxă fiscală, care nu poate fi nici când justă, întrucât cererilor de înscriere în cărțile funduare sunt a se alătura timbre speciale mai mari decât pentru alte cereri.

Să trecem acum la modul încasării cotizațiilor și la executarea lucrărilor.

Țin să arăt, că încasarea taxelor prevăzute de regulamentul menționat prin administrațiile financiare, sau prin percepții fiscale ar pricinui acestor autorități lucru pe lângă aceia, că ele nu sunt în măsură să controleze exactitatea mărimii taxelor progresive. Acest control se va putea face numai de judecătorii

ocupați cu întocmirea respective reconstituirea cărților funduare, fiind că ei lucrează la fața locului și sunt deci în măsură să facă controlul cuvenit. În consecință e mai recomandabil ca încasările cotizațiilor să fie făcute de grefierul judecătorului ocupat cu reconstituirea cărților funduare sub controlul și răspunderea acestuia și să fie vărsate săptămânal sau lunar administrației financiare cu consignație. Bineînțeles, dacă nu se va ține seama de considerentele invocate și se va forma din cotizațiunile fixate un fond special, care să fie administrat de o comisiune a Curții de Apel din Cernăuți compusă din primul președinte și doi consilierii ai acestei Curți sub controlul Ministerului Justiției. Numai în acest caz populația din Bucovina ar putea fi mulțumită cu cotizațiunile fixate, respective și întrebuințarea lor.

Conform dispozițiilor articolelor 6 și 7 ai regulamentului amintit, cotizațiunile fixate trebuie achitate de părți la administrația financiară sau percepătorul fiscal respectiv, iar recipisele alăturate la cererea de înscriere a corpului tabular.

Art. 7 al regulamentului amintit dispune că judecătorii însărcinați cu executarea lucrărilor de refacere a cărților funduare, vor înainta la finele fiecărei luni aceste recepse cu un tablou primpreședintelui tribunalului, care după verificare le va transmite Ministerului Justiției, pentru ca acesta să poată cere deschiderea creditelor necesare pentru acoperirea cheltuielilor reclamate de lucrările de refacere a cărților funduare. Ce rezultă din aceste dispozițiuni?

Constatăm în prima linie că cotizațiunile trebuie mai întâi plătite, după aceea urmează înaintarea cererilor, înaintarea recipiselor către primpreședintele tribunalului însoțite de tablouri, verificarea recipiselor, înaintarea recipiselor și tablourilor Ministerului Justiției care va cere deschiderea creditelor necesare. Rezultatul va fi că vor trece mai multe luni dela plata cotizațiilor până ce judecătorii însărcinați cu refacerea cărților funduare vor fi încunoștințați că pot să înceapă executarea lucrărilor. În acest interval trece timpul potrivit pentru executarea lucrărilor în teren și ele să amână dela sine cu un an. Cred însă că va trece un timp mult mai îndelungat și că observând acest mod de a proceda vor fi necesari nu patru ani, cum calculasem în raportul meu către Minister și în studiul meu, ci cel puțin opt ani până la definitivă terminare a lucrărilor de refacere, și că în acest interval se vor ivi noi inexactități, care nu vor putea fi înlăturate pe altă cale, decât pe calea unor noi corectări.

Cum se va procedea însă în acele cazuri, în cari părțile nu vor achita cotizațiunile fixate?

Nu se vor reface cărțile funduare referitoare la proprietatea imobiliară a acestora?

O astfel de măsură ar fi în contradicție crasă cu legile în vigoare referitoare la cărțile funduare, pe lângă aceea că cărți funduare incompletă nu pot reclama pentru sine încrederea publicității.

În consecință trebuie să admitem că articolul menționat din legea de unificare cât și regulamentul amintit arată o lacună care trebuie înlăturată în interesul cauzei.

Să precizăm acum în mod exact punctul nostru de vedere.

Cotizațiunile fixate prin regulamentul menționa

sunt prea mari. Este o mare nedreptate ca cotizațiunile achitate de populația mult încercată a Bucovinei numai pentru scopul refacerii cărților funduare din Bucovina să fie vărsate la stat, și că excedentele ce vor rezulta după acoperirea tuturor cheltuielilor necesare acestor lucrări să rămână statului.

În consecință preconizăm de acord cu toată populațiunea din Bucovina, modificarea regulamentului publicat în Monitorul Oficial No. 264 din 29 Noiembrie 1925 întocmit pentru aplicarea art. 66 al legii de unificare publică în Monitorul Oficial No. 108 din 19. Mai 1925.

De acord cu considerentele induse în textul acestui studiu și în plin acord cu legile în vigoare referitoare la cărțile funduare în Bucovina propunem pentru regulamentul prevăzut de art. 66 al legii citate următorul text:

Art. 1. Lucrările de reconstituire sau nouă întocmire a cărților funduare distruse sau deteriorate în timpul războiului din circumscripția Curții de Apel din Cernăuți se vor îndeplini de judecătorii desemnați — în conformitate cu dispozițiunile legilor în vigoare referitoare la cărțile funduare în Bucovina — de Ministerul Justiției la propunerea Primpreședintelui Curții de Apel din Cernăuți. Supravegherea lucrărilor se va executa de primpreședintele Curții de Apel prin primpreședinții tribunalelor și prin un inspector general special desemnat. Ministerul Justiției va putea să desemne în cazuri de lipsă la propunerea primpreședintelui amintit și magistrați puși în retragere, apți pentru executarea acestor lucrări, dacă aceștia nu exercită advocatura.

Art. 2. Inginerii hotarnici necesari lucrărilor de reconstituire vor fi desemnați de Ministerul agriculturii și Domeniilor prin direcțiunea generală a cadastrului. Această direcțiune va pune Curții de Apel din Cernăuți la dispoziție hărțile cadastrale necesare reconstituirii cărților funduare contra rambursul costului.

Art. 3. Pentru instruirea exactă a judecătorilor selecționați de Ministerul Justiției la propunerea primpreședintelui Curții de Apel din Cernăuți, pentru lucrările de reconstituire ei vor fi chemați înaintea începutului lucrărilor la Cernăuți la un curs de 8—14 zile, care se va ține de inspectorul general amintit. La acest curs vor fi chemați și grefierii selecționați de primpreședintele Curții de Apel pentru a fi instruiți. Ca grefieri vor putea fi numiți și condicarii puși în retragere. Judecătorii, cari n'au sediul lor în Cernăuți vor primi o diurnă de lei 200 zilnic pe lângă cheltuielile de călătorie, grefierii cari nu locuiesc în Cernăuți vor primi o diurnă de lei 150 zilnic pe lângă cheltuielile de călătorie.

Art. 4. Începutul lucrărilor se va fixa în conformitate cu legile în vigoare în Bucovina pe primpreședintele Curții de Apel cu aprobarea prealabilă a Ministerului Justiției. Primpreședintelui Curții de Apel se atașează pentru ajutorarea sa în îndeplinirea supravegherii și măsurilor necesare executării lucrărilor un inspector general diurnist, plătit din cotizațiunile fixate în viitorii articoli. Acest inspector general se va numi prin decret regal pentru durata lucrărilor și va primi o diurnă fixă de lei 12000 lunar pe lângă cheltuielile de deplasare.

Art. 5. Primpreședintele Curții de Apel din

Cernăuți este autorizat să ia în cadrele legilor în vigoare toate dispozițiunile necesare executării lucrărilor de reconstituire sau întocmire a cărților funduare în circumscripția acestei Curții și va înainta Ministerului Justiției raporturi asupra tuturor măsurilor luate.

Art. 6. Cheltuelile necesitate de lucrările de reconstituire se vor acoperi din cotizațiunile părților interesate. Cvanumul acestor cotizațiuni se stabilește în modul următor.

1. Pentru imobilele rurale până la o jumătate de hectar o sămă de lei 100, până la un hectar lei 200 și de fiecsre hectar sau fracțiune de hectar în plus câte încă 50 lei.

2. Pentru imobilele urbane se va plăti.

a) Locuri virane lei 400 de hectar sau fracțiune de hectar.

b) Flădiri simple (casă fără etaj cu cel mult trei camere) lei 500 iar pentru fiecare cameră în plus câte încă 50 lei înțelegându-se drept cameră ori ce încăpere, cu excluderea entreurilor, beciurilor și a camerilor.

c) Cu un etaj (de cel mult șese camere) lei 1500, iar pentru fiecare cameră în plus câte încă 50 lei, cu două etaje indiferent de numărul camerilor lei 3.000, cu trei etaje lei 4.000, cu patru etaje lei 5.000.

Locuințele de mansarde se consideră ca etaj.

3. Căile ferate vor plăti câte lei 100 de fiecare parcelă de clădire sau de teren care va fi introdusă.

4. Creditorii ipotecari ale căror creanțe au a fi înscrise într'un corp tabular ce se reface vor plăti pentru fiecare înscriere.

a) Pentru creanțe până la lei 1000 lei 20.

b) Pentru fiecare mie de lei în sus lei 10; la ipotecele grevând mai multe corpuri tabulare (ipotece simultane) aceste cotizațiuni se vor percepe de fiecare corp tabular.

Art. VII. Aceste cotizațiuni se vor percepe pentru fiecare înscriere dela toți proprietarii imobilului. Coproprietarii vor plăti fiecare cotizațiune proporțional cu dreptul lor asupra imobilului.

Art. VIII. Pentru fiecare cerere privitoare la înscrieri în cărțile funduare se va plăti pe lângă taxele și timbrele prevăzute și o sumă fixă de lei 10.

Art. IX. Pentru orice cerere de înscriere în corpul tabular a unor drepturi reale neevaluate în bani, se va plăti de fiecare înscriere o sumă globală de lei 50.

Art. X. Cotizațiunile stabilite prin acest regulament vor fi achitate de părțile interesate la șeful judecătoriei competente respective la funcționarul delegat de șef. Recepisele vor fi alăturate le cererea de înscriere a corpului tabular, a creanței sau a dreptului real. Executându-se lucrările reconstituirea cărților funduare din oficiu, cotizațiunile stabilite prin acest regulament vor fi incasate eventual în mod forțat dela părțile interesate în conformitate cu prevederile legii din 27 Noembrie 1892 f. l. i nr. 217 (§ 109 și următoarele).

Art. XI. Șeful fiecărei judecătorii va înainta tot la 14 zile cotizațiunile incasate cu un tablou special pentru fiecare comună cadastrală, în care vor fi introduse numele și pronumele părții interesate, felul obiectelor și mărimea terenurilor, ale căror înscriere

se cere precum și suma plătită Curții de Apel. Taxele prevăzute de art. VII vor fi înaintate cu un tablou în care vor fi introduse numerile registrului jurnal.

Art. XII. Din cotizațiunile incasate se va forma la Curtea de Apel din Cernăuți un fond, din care se vor acoperi toate cheltuelile reconstituirii cărților funduare în Bucovina. Acest fond va fi administrat de o comisiune constând din prim-președintele Curții de Apel și doi consilieri dela aceeaș Curte sub controlul Ministerului Justiției. Această comisiune va înainta Ministerului Justiției lunar raporturi detaliate asupra situațiunii fondului. Banii incasați se vor depune la sucursala Băncii Naționale din Cernăuți sau la o altă bancă desemnată de Ministerul Justiției.

Art. XIII. Fondul format conform art. XII va fi întrebuințat numai pentru acoperirea cheltuelilor necesare reconstituirii sau corectării cărților funduare în Bucovina, și cu aprobarea prealabilă a Ministerului Justiției pentru tipărirea de cărți necesare serviciului judecătoresc în Bucovina și pentru complectarea bibliotecilor Curții de Apel și tribunalelor din Bucovina.

Art. XIV. a) Judecătorii ocupați cu reconstituirea cărților funduare în diferitele comune rurale vor percepe pentru lunile în care sunt deplasați o diurnă lunară de lei 7000.

b) Aceeaș diurnă vor percepe și inginerii hotarnici atașați judecătorilor de eirecțiunea generală a cadastrului lei 7000.

c) Grefierii vor primi pentru timpul deplasării o diurnă lunară de lei 3000.

d) Judecătorii ocupați cu reconstituirea cărților funduare la sediul judecătoriei căreia îi aparțin vor primi o diurnă lunară de lei 3000, grefierii de lei 1500.

e) Judecătorii ocupați cu reconstituirea cărților funduare precum și grefierii vor primi pentru timpul în care nu vor fi deplasați în comunele rurale și vor executa numai lucrările preparatorii necesare reconstituirii jumătate din diurnele fixate sub a), b), c); pentru timpul în care judecătorii, inginerii hotarnici și grefierii vor absolvi concediile legale nu vor primi diurne.

Art. XV. Diurnele fixate prin articolul precedent pot fi pe viitor și majorate și diminuate, ceea ce va dispune Ministerul Justiției la propunerea comisiunii înstituite conform acestui regulament.

Art. XVI. Publicațiunile prevăzute de lege în vigoare referitoare la întocmirea sau reconstituirea ori corectarea cărților funduare din Bucovina se vor face într'un jurnal românesc din Cernăuți.

Art. VII. Înainte de începerea lucrărilor prim-președintele Curții de Apel din Cernăuți va face un apel către populația din Bucovina, în care va fi lămurita asupra însemnătății cărților funduare și va fi provocată să înainteze fără întârziere judecătorilor desemnați pentru reconstituirea cărților funduare imediat după începerea lucrărilor toate documentele prin cari pot dovedi proprietatea lor asupra unui imobil. Acest apel se va transmite prefecților, tuturor preoților, institutorilor și primarilor ca să fie citit populației în biserică sau la adunări populare.

Dr. Vasile Boldur

Regulament

Privitor la modificarea unor articole din regulamentul de administrație publică pentru serviciul portărilor și pentru taxele actelor de procedură și de executare, publicat în Monitorul Oficial Nr. 164 din 25 Iulie 1926 pag. 11212

Art. 1. Art. 2, 5, 32, 52, 166, 181, 223 și 225 din regulamentul de administrație publică pentru serviciul portărilor și pentru taxele actelor de procedură și de executare se modifică precum urmează:

Art. 2. Numărul portărilor ce vor funcționa pe lângă instanțele judecătorești din circumscripția unui tribunal se stabilește prin bugetul ministerului Justiției.

Art. 5. Portării vor depune la intrarea în funcțiune, jurământul prescris de art. 11 din regulamentul legii statului funcționarilor publici.

Jurământul va fi prestat în ședință publică înaintea primului președinte sau președintelui tribunalului pe lângă care portărele este numit și în asistența unui membru al ministerului public.

Pe lângă fiecare judecătorie în măsura trebuințelor și a prevederilor bugetare va funcționa câte un portărel.

Ministerul Justiției va putea dispune ca un portărel să funcționeze pentru două sau mai multe judecătării. În acest din urmă caz ministerul va fixa și judecătoria la care portărele va avea reședința.

Portării sunt ținute să-și aibă reședința în localitatea în care este stabilită instanța pe lângă care funcționează.

Art. 32. Portării de secții și cei delegați la Curți vor ține următoarele registre după natura lucrărilor.

1. Un registru de intrare (seria A, No. 1).
2. Un registru de ieșire din care se va da și numărul citațiilor sau publicațiilor de vânzări mobile și imobile (seria A, No. 2).
3. Un registru de acte încredințare spre înmănare și înapoierea dovezilor (seria E, No. 2).
4. Un registru de restituire dosarelor la grefa (seria E, No. 2).
5. Un registru pentru trecerea vânzărilor ce sunt a se efectua (seria E, No. 3).
6. Un registru de protestele politelor seria A, No. 14,
7. Un registru opis alfabetic pentru trecerea actelor prezentate spre a fi protestate (seria E, No. 14)
8. În Bucovina registrul de secestrări prevăzut de § 254 din procedura de execuție.
9. Registrele de expediție seria A, No. 16) precum și orice alte registre pe cari felul lucrărilor le va indica.

În toate registrele de aducerea actelor la îndeplinire, se va nota data când actele s'au primit de portării.

Când aceste îndeplinesc prin agenți, aceștia vor semna de primire în registre, notând deasemenea, în rubrici separate data când li s'a încredințat actul, precum și ziua și ora când a înapoiat portărelele dovezile de predare.

Art. 52. Șeful portărilor nu va putea opri în conservare sumele de bani, ordonanțele de plată sau recipisele ce se vor depune în urma sechestrelor asigurătoare, popririlor sau urmăririlor până la ziua vânzării. Sumele de bani sau cele de ordonanțele de plată trimise de părți sau autorități în urma sechestrelor ori urmăririlor sau propriilor înființate se vor vărsa îndată ce ele vor fi primite la administrația fi-

nanciară sau în cazul când acesta nu s'ar găsi la sediul instanței pe lângă care portărele funcționează la percepția fiscală arătându-se anume destinația pentru care ele sunt depuse.

Art. 108. Pentru îndeplinirea diferitelor acte de procedură și de executare, portării vor încasa dela părți taxele fixate prin prezentul regulament.

În cazul când prin lege se vor înființa timbre speciale mobile pentru plata taxelor cuvenite portărilor, părțile vor achita aceste taxe prin aplicare de asemenea timbre pe petiția de acțiune, apel, execuție, etc., pe eventualele cereri speciale, de procesele verbale de ședință sau pe coalele timbrate de întrebuințat pentru dovezile de predare citațiilor (art. 54 din legea accelerării) cum și pe orice alte cereri suu acte de procedură pentru care sunt prevăzute taxe speciale pe portării.

Anularea timbrelor aplicate se va face de judecător, grefier sau portărel. Aceștia nu vor da curs lucrărilor până ce nu vor constata aplicarea timbrelor cuvenite pentru acele lucrări. Depunătorul va fi încunoștințat de acesta în termen de 5 zile arătându-se valoarea timbrelor ce lipsesc.

Art. 166. Pentru urmărirea bunurilor mobile, pentru vânzările în gaj, ori a imobilelor din falimente când ele sunt situate în orașul de reședință al instanței pe lângă care funcționează portărele și aparțin unui singur debitor, se vor percepe următoarele taxe asupra sumei pentru care se cere urmărirea.

Când valoarea creanțelor este până la lei 5.000 lei 50.

Când valoarea creanțelor este până la 50.000 lei 100.

Când valoarea creanțelor este până la lei 200.000 lei 200.

Când valoarea creanțelor este până la lei 500.000 lei 300.

Când valoarea creanțelor este până la lei 1.000.000 lei 1000.

Când valoarea creanțelor este până la lei 5.000.000 lei 2000.

Când valoarea creanțelor este mai mare de lei 5.000.000 lei 5000.

Taxele prevăzute de acest articol nu se vor plăti decât o singură dată, chiar dacă partea ar face mai multe urmăriri mobiliare pe baza aceluiaș titlu executoriu.

Dacă sunt mai mulți debitori contra cărora trebuie să se îndeplinească formalitățile de urmărire de fiecare alt debitor se va percepe încă o taxă de 100 lei.

În această taxă intră toate actele și operațiile ce agenții judecătorești sunt îndruiți să facă pentru executarea silită a bunurilor mobile, începând dela facerea somațiilor, precum și scoaterea copiilor de pe hotărâri sau titluri executorii.

Dacă averea de urmărit se găsește în mai multe locuri se va percepe câte încă o taxă de 100 lei pentru fiecare loc.

Dacă se va face strămutarea bunurilor mobile într'un alt loc spre a fi puse sub bază până la ziua vânzării, se va mai percepe încă o taxă de 100 lei.

Când în puterea unei aceleși hotărâri se urmăresc bunuri mobile ce sunt situate în alte județe și pentru cari urmează să se intervină prin comisiune rogatorie spre a se face urmărirea prin corpul de portării respectiv se va plăti încă câte o taxă

de 100 lei pentru bunurile din fiecare alt județ.

Art. 181. Pentru urmărirea unui imobil, când el este situat în comuna de reședință a tribunalului, se va percepe o singură taxă calculată astfel după suma pentru care se cere urmărirea, dacă bunul aparține unui singur debitor.

Când valoarea creanței este până la lei 5000 lei 50.

Când valoarea creanței este până la lei 50.000 lei 100.

Când valoarea creanței este până la lei 200.000 lei 200.

Când valoarea creanței este până la lei 500.000 lei 300.

Când valoarea creanței este până la lei 1.000.000 lei 100.

Când valoarea creanței este până la lei 5.000.000 lei 2.000.

Când valoarea creanței este mai mare de lei 5.000.000 lei 5.000

Taxele prevăzute de acest articol nu se vor plăti decât o singură dată, chiar dacă partea ar face mai multe urmări mobiliare sau imobiliare pe baza aceiași titlu executoriu.

Dacă sunt mai multe persoane contra cărora trebuie să se îndeplinească formalitățile de urmărire a imobilului, de fiecare alt debitor se va mai percepe încă câte o taxă de 100 lei.

În aceste taxe intră toate actele și operațiile ce agenții judecătorești sunt îndrituiți să facă pentru executarea silită a imobilelor, până la ajudecarea definitivă.

Dacă imobilul este situat în afară de comuna de reședință a tribunalului, taxele de urmărire vor fi cele cuprinse în primul alineat al acestui articol sporită cu 20 la sută, în afară de taxa de 20 lei, când sunt mai multe persoane cărora urmează să se facă comandamentele.

Aceleași taxe se vor percepe pentru urmărirea și vânzările efectuate după cererea creditelor funciare, precum și pentru urmărirea și vânzările silită a vaselor, potrivit codului comercial.

Art. 213. — Pentru comunicări sau îndepliniri de acte cari se fac prin agenții corpului în afară de comuna de reședință a instanței pe lângă care funcționează se va plăti de parte o taxă de transport socotită pe km întregi de dus numai, nu și de înapoiat, dela reședința tribunalului.

Până la 20 km lei 2 de km

Până la 50 km lei 3 de km

Mai mult de 50 km lei 4 de km

Art. 223. — Până la unificarea procedurilor civile, îndeplinirea executărilor silită și a procedurilor în circumscripțiunile Curților de Apel din Brașov, Cernăuți, Chișineu, Cluj, Oradea, Târgu-Mureș și Timișoara, se va face conform legilor de procedură în vigoare în circumscripția fiecărei Curți.

În aceste circumscripțiuni întrucât legile de procedură (citații, setință etc.), prin poștă, notari sau alte organe (administrație etc.), portăreii se vor servi la cegerea părții interesate și de aceste organe pentru înmânarea actelor de procedură.

În acest caz taxa de transport prevăzută de art. 213 nu se plătește.

Art. 225. — Îndeplinirea actelor de procedură în materie penală se va face și în viitor prin îngrijirea grefei, de organele administrative și anume: de notarii comunali și jandarmi în comunale rurale și de

organele polițienești în comunele urbane, cum și de factori poștali.

Art. II. Toate taxele prevăzute în regulamentul portareilor dela art. 151—201 se reduc la jumătate afară de cele prevăzute la art. 156 și 181.

Ministerul justiției, T. Cudalbu.

BIBLIOGRAFIE

Dreptul familiar Ardelenesc:

Legea matr. XXXI—1894; cu adnotări și jurisprudență, raporturile de drept între căsătoriți și între părinți și copii: tutela de d-l Dr. Nicolae Turla avocat din Oradea. Un volum de 250 pagini apărut în editura Tip. Kosmos S. A. din Oradea 1926.

Apariția oricărei cărți românești de drept ne bucură sincer, căci se umple cu încetul lipsa atât de simțită în Ardeal a unei complete literaturi juridice românești. Împlinim 8 ani de la unire și timpurile grele ale începutului funcționării justiției românești în Ardeal, dacă au trecut, progresele constatate s'au înfăptuit cu anevoe. Codurile de fond rămânând și încă pentru vreme tot cele streine, greutatea în aplicare pentru magistrații români rămâne cam aceeași în lipsă de texte apropiate și comentarii bune în românește ce să le ușureze sarcina.

Să nu uităm că justiția în Ardeal se împarte de către magistrații români în proporție de aproape 80% proveniți de Vechiul Regat. Aproape toți necunoscând limba maghiară, posibilitatea de a cerceta literatura juridică bogată în această limbă le este închisă. Un noroc mare tot există: traducerile textelor pe limba țării. Atâta nu e însă de ajuns și nevoia unor comentării a împins pe încetul pe unii Juriști la redactarea unor astfel de prețioase lucrări.

Dintre acestia face parte și distinsul autor a lucrării de care ne ocupăm. Dl. Dr. Turla cunoscut juristilor ca autor încă din 1921 când împreună cu Dl. *Consilier Filipescu* a editat „*Legea matrimonială*”.

Lucrarea ce ne oferă acum este mult mai completă; căci în afară de „*Legea matrimonială*” coprinde și raporturile de drept dintre soți; cele privitoare la dotilitate, adopțiune, copii nelegițimi și tutelă. Privește aceste chestiuni atât din punct de vedere al dreptului scris cât și cel cutumiar completând textele și cu dispozițiile Codului civ. austriac și proc. civile maghiare; iar pe alocuri și cu unele decizii principale ale Curiei maghiare.

Stilul juridic românesc în care e redactată lucrarea este acceptabil, fără însă a-și fi pierdut complect culoarea locală. De sigur că pe încetul va ajunge autorul la maniera unui adevărat limbaj juridic ce se împune.

Păcat numai că apreciatul autor n'a adnotat textele măcar cu cât de puține jurisprudențe ale instanțelor noastre românești de după unire și după cât știm există foarte mult material jurisprudențial mai ales în domeniul drepturilor civile personale. Ar fi fost în adevăr o lucrare originală căci toată stradanția judecătorilor români cari aplică legi streine în Ardeal, este ca aplicând astfel de texte să le filtreze prin mintea juridic românească, creind o jurisprudență proprie nouă, acea neolatină.

Cu aceste mici observări lucrarea d-lui Turla este prețioasă și o recomandăm cu căldură magistraților și advocaților ce o pot consulta cu folos.

V. M. D.